

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان امور دام

جمهوری اسلامی ایران

شماره : ۹۰۰/۸۸/۳۹۶۶
تاریخ : ۸۸/۰۸/۱۳
پوست : ندارد

بسمه تعالی

پیشرفت اگر با عدالت همراه نباشد، پیشرفت مورد نظر اسلام نیست. مقام معظم رهبری

فوری

معاونت محترم بهبود تولیدات دامی سازمان جهاد کشاورزی استان .... و منطقه جیرفت و کهنوج

سلام علیکم

با احترام، با توجه به تصمیمات متخذه در جلسه شماره ۳۱۰ مورخ ۸۷/۱۱/۲۷ کمیسیون مرکزی صدور پروانه در خصوص تهیه و تدوین دستورالعمل پرورش و نگهداری گرم ابریشم و ضوابط صدور پروانه نوغانداری و همچنین بررسی موضوع در جلسات کار گروه تخصصی کمیسیون مرکزی صدور پروانه، بدینوسیله اعلام می‌نماید که موضوع در جلسه شماره ۳۱۹ کمیسیون مرکزی صدور پروانه مورخ ۸۸/۸/۱۰ مطرح و اعضای کمیسیون مرکزی مقرر نمودند؛ دستورالعمل تهیه شده در ۲۲ (بیست و دو) برگ (پیوست) شامل ضوابط فنی و بهداشتی و مقررات صدور پروانه جهت واحدهای پرورش گرم ابریشم (نوغانداری، نغریخ و تولید نوغان هیبرید)، ضمن رعایت کلیه ضوابط و مقررات نظام جهت بهره‌برداری به کلیه استانها ابلاغ گردد. (۸/۱۲/۸۵)

حسین ربیع نژاد کنجی
رئیس دبیرخانه کمیسیون مرکزی صدور پروانه

رسمی
تاریخ ثبت اطلاع
گرم ابریشم
کمیسیون مرکزی صدور پروانه
تاریخ ۸۸/۸/۱۰
۸۸

پیوست دارد

بسمه تعالی

پیرو مصوبه جلسه مورخ ۸۸/۷/۷ چهارمین جلسه کار گروه تخصصی کمیسیون مرکزی

صدور پروانه، جلسه کارشناسی ضوابط صدور پروانه پرورش و نگهداری کرم ابریشم

(نوغانداری - تفریح و تولید تخم نوغان هیبرید) در مورخ ۸۸/۷/۱۲ با حضور امضاء

کنندگان ذیل در سازمان دامپزشکی کشور تشکیل و مقرر گردید مجموعه تدوین شده ی

پیوست به منظور تصویب نهایی به کمیسیون مرکزی ارائه گردد.

مهندس ماشاء... جمشیدی

مهندس بهرام جعفری

دکتر عنایت... فاطمی

دکتر امیر رنوفی

دکتر علیرضا محقق

مهندس حسین بسج زار لجنی

مهندس اسخ افشار افشار

مهندس رضا ترکاشوند

پرورش و نگهداری کرم ابریشم

مقدمه

توسعه صنعت نوغانداری و صنایع ابریشم در داخل کشور، موجب اشتغالزایی نیروهای بیکار روستاها خواهد شد. سهم ارزنده توسعه این صنعت افزایش تولید محصولات و منسوجات و فرشهای ابریشمی است و بالتبع استمرار شهرت و رواج و رونق فرش ایرانی در داخل و خارج از کشور که موجب ارتقاء سطح صادرات غیر نفتی کشور خواهد شد. بکارگیری تکنولوژی نوین در صنعت ابریشم و بهره گیری از ارزش افزوده آن امروزه مورد توجه کشورهای بزرگ صنعتی بخصوص قطبهای تولید ابریشم جهان قرار داشته و رقابت های بسیار سنگین و سازنده ای در این زمینه بین کشورهای تولیدکننده ابریشم فراهم آورده است.

سرمایه گذاری در این صنعت در مقایسه با پاره ای از فعالیتهای تولیدی دیگر کمتر بوده و زمان بازگشت سرمایه نیز سریعتر میباشد، ضمن اینکه علاوه بر ایجاد امکان استفاده از تمام نیروی فعال امکان بکارگیری بخش غیرفعال جامعه روستائی زنان، کودکان و سالخوردگانی که توان انجام کارهای کشاورزی را ندارند، فراهم می سازد.

از طرفی کرم ابریشم تحت تاثیر عوامل بیماریزا از جمله ویروس ها، باکتریها، قارچها و تک باخته ها قرار گرفته و باعث تغییرات کمیتی و کیفیتی محصول نوغان کرم ابریشم می شود که با انجام برنامه ریزی ها می توان بیماریها را کنترل و با آنها مبارزه کرد. ولی مهمترین مسئله، پیشگیری از ورود عوامل بیماریزا بوسیله تهیه وارته مرغوب کرم ابریشم مقاوم به بیماریها، انتخاب تخم ابریشم تضمین شده، بهبود روشهای شستشو و ضد عفونی سالن ها، وسایل و ابزار پرورش، رعایت بهداشت فردی (شستشوی دستها قبل از ورود به برگخانه و سالن ها تعویض لباس و کفش در هنگام ورود به سالن)، تدابیر بهداشتی در طول دوره پرورش می باشد و نیز فراهم نمودن شرایطی که کرم ابریشم در معرض حالتی استرس زا مانند حرارت نامناسب، رطوبت نامناسب، تهویه بد و تغذیه ناکافی (که زمینه های لازم جهت ابتلاء به بیماری را فراهم می نماید) قرار نگیرد.

در هر صورت با توسعه فعالیت‌های نوغانداری و تولید ابریشم بدون شک فرصت زیادی برای توسعه صنایع دستی شامل قالی بافی، جاجیم بافی و منسوجات دستی و غیره ایجاد خواهد شد و با رواج و رونق این صنایع که اغلب روستایی بوده و کمک شایانی به جامعه کشاورزی کشور خواهد نمود اهمیت اقتصادی این فعالیت در بهبود وضع زندگی روستائیان کشور کاملاً مشخص می‌گردد.

اهداف:

۱. شناسایی فعالان در زمینه نوغانداری در سطح کشور.
۲. ایجاد هویت قانونی و اجتماعی و به رسمیت شناختن این حرفه.
۳. ایجاد زمینه ای جهت تشکیل تشکل های مردمی .
۴. تعیین پراکنش و ظرفیت نوغانداری کشور .
۵. امکان برنامه ریزی جهت تأمین نیازهای اعتباری و حمایتی .
۶. امکان برنامه ریزی جهت حفظ و توسعه نوغانداری .
۷. شناسایی سطوح مختلف فعالیت (سنتی ، نیمه صنعتی ، صنعتی)
۸. ارائه امکانات آموزشی ، ترویجی در سطوح مختلف فعالیت.
۹. ایجاد زمینه در جهت ارتقاء فعالیت نوغانداری سنتی به نیمه صنعتی و صنعتی .
۱۰. گسترش و توسعه صحیح نوغانداری در زنجیره فعالیت های بخش کشاورزی از طریق اعمال ضوابط و

مقررات

۱۱. ساماندهی پرورش کرم ابریشم .

تعاریف و اصطلاحات

در این دستورالعمل اصطلاحات و / یا واژه ها با تعاریف زیر بکار می رود :

نوغانداری : مجموعه عملیات پرورش کرم ابریشم از مرحله تفریخ تخم تا بدست آوردن پيله را می گویند که شامل مراحل چون تغذیه ، ایجاد شرایط محیطی مطلوب جهت رشد، رعایت مسائل بهداشتی و جلوگیری از عوامل بیماری زا می باشد .

تفریخ : ایجاد کلیه شرایط لازم از قبیل دما و رطوبت و نور برای رشد جنین تخم و خروج لارو از آن را تفریخ می نامند.

مرحله مورچه گی : تخم ها پس از حصول شرایط مساعد و تکمیل سیر تکاملی جنین، تفریخ شده و لارو ابریشم از تخم خارج می شود. این مرحله از زندگی کرم ابریشم را مورچه گی می نامند.

مرحله لاروی : مدت زمان بین خروج کرم نوزاد از تخم تا تشکیل پيله را مرحله لاروی می گویند. در این مدت لارو ابریشم ۴ بار پوست اندازی می کنند.

شقیره گی : مرحله رشد کرم ابریشم بعد از مرحله لاروی است که طی آن کرم پس از آخرین پوست اندازی به دور خود پيله تنیده و تا قبل از آنکه به پروانه تبدیل شود درون آن جای می گیرد.

پيله : بعد از پایان دوران لاروی ، کرم به مدت سه الی چهار روز با حرکت به شکل S یا ۸ تارهایی به دور خود می تند و محفظه بیضی شکلی را بوجود می آورد که به آن پيله می گویند.

دوره خواب : یک نوع استحاله و دگرذیسی که طی آن کرم از اشتها افتاده به مدت ۲۴ ساعت بدون خوراک می ماند و روی برگ یا شاخه بدون حرکت سر خود را به طرف بالا نگه می دارد که در اصطلاح نوغانداری به این حالت دوره خواب (پوست اندازی) می گویند.

کرم جوان : به دورانی از زندگی کرم ابریشم که از مرحله نخستین تا سوم (سنین ۱ و ۲) طول می کشد، اصطلاحاً مرحله کرم جوان می گویند.

کرم بالغ : مرحله چهارم و پنجم زندگی کرم ابریشم به نام مرحله کرم بالغ معروف است .

اطاق تفریخ : محلی که تخم کرم ابریشم در آن تحت شرایط معینی جهت خارج شدن کرم از تخم نگهداری می شود.

ابریشم : رشته ایست نازک ، بلند، سبک ، نرم و از نظر خصوصیت جاذبه الرطوبه ، رنگ پذیر مقاوم به نوسانات گرمایی ، عایق پذیر الکتریکی و درخشنده که کرم ابریشم بوسیله غده های موجود در بدن خود آن را تولید می کند.

تلنبار : محل پرورش کرم ابریشم بخصوص کرم بالغ را تلنبار می‌گویند.

برگخانه : قسمتی از تأسیسات تلنبار است که در آنجا برگهای خرد شده و آماده شده جهت استفاده کرم ابریشم نگهداری می‌شوند.

خوانچه: به سینی‌های مخصوصی که کرم ابریشم را به همراه برگ درخت توت جهت پرورش درون آن قرار می‌دهند در اصطلاح خانچه می‌گویند.

پيله خشک کن : دستگاهی است که از آن برای خشک کردن پيله تر استفاده می‌شود و معمولاً شامل اتاقک، فن و مبدل حرارتی است.

شفیره : مرحله ای از زندگی (دگرذیسی) کرم ابریشم که حداقل مرحله لاروی و پروانگی در داخل پيله است .

پيله : محصول نهایی فعالیت نوغانداری بوده و به عنوان ماده اولیه صنعت ابریشم کشی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

پيله تو: پيله ای است که شفیره درون آن زنده و نوغاندار در شرایط طبیعی برداشته باشد.

پيله خشک : عبارت است از پيله ای که تحت دمای مناسب به رطوبتی رسیده که نسبت وزنی آن به پيله تر ۴۰٪ باشد.

کرم پيله : الباقی است که در آغاز مرحله تنیدن پيله، توسط کرم برای استقرار پيله در جایگاه خود تنیده می‌شود بصورت شبکه ای روی پيله را می‌پوشاند.

بیماری پیرین (تگ یاخته ای): یک بیماری مسری انگلی است که بوسیله میکروب *Nosema bombycis nagelia* از طریق تغذیه برگهای آلوده و نیز از تخم پروانه ساده آلوده ایجاد بیماری نموده و از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌گردد .

بازبینی میکروسکوپی : بمنظور حصول اطمینان به عاری بودن تخم نوغان از بیماری پیرین اقدام به بررسی نمونه های تهیه شده با استفاده از میکروسکوپ نوری می‌گردد که به این عمل ، بازبینی میکروسکوپی می‌گویند .

راهنمای پرورش کرم ابریشم

کرم ابریشم جانوری خونسرد بوده و بی‌اندازه تحت تاثیر درجه حرارت محیط قرار می‌گیرد و شرایط نامطلوب آب و هوایی بر روی فیزیولوژی آن تاثیرگذار بوده و مقاومت آنها را در برابر بیماری کم می‌کند.

لارو کرم ابریشم در طول مرحله لاروی ۴ بار پوست اندازی می‌نماید که به آن پوست سبزی (exuviations) می‌گویند. لاروها در هنگام پوست اندازی حدود ۲۴ ساعت یا بیشتر ثابت مانده و تغذیه نمی‌کنند. این عمل را در اصطلاح خواب یا (molting) می‌گویند.

لارو کرم ابریشم حدود ۲۰/۵ روز تغذیه و ۵/۵ روز پوست اندازی نیاز داشته و جمعاً ۲۶ روز طول دوره لاروی دارد. (طول دوره لاروی در هیبریدهای تجاری ۲۸ روز است)

در طول سن اول تا سوم به کرم جوان معروف است که مدت ۸/۵ روز تغذیه و ۳/۵ روز پوست اندازی می‌کند. (سن اول ۳ روز تغذیه و یک روز پوست اندازی، سن دوم ۲/۵ روز تغذیه و یک روز پوست اندازی، سن سوم ۳ روز تغذیه و ۱/۵ روز پوست اندازی)

طول دوره سن چهارم و سن پنجم را در اصطلاح کرم بالغ می‌گویند. (سن چهارم ۳ روز تغذیه و ۲ روز پوست اندازی و سن پنجم ۸ روز تغذیه و پوست اندازی ندارد و کرم به پیله می‌رود).
ضمناً فصل پرورش با توجه به موقعیت جغرافیایی هر منطقه متفاوت می‌باشد.

نکات مهم در پرورش کرم جوان :

به کرم های تازه تفریخ شده تا پایان خواب سوم اصطلاحاً کرم جوان و به کرم های سنین چهارم و پنجم اصطلاحاً کرم بالغ گفته می‌شود.

ورودی های محل پرورش را با پودر بلیچ (bealiching powder) گرد پاشی نموده و افراد می‌بایست قبل از شروع کار دست ها را ضدعفونی کرده و کف دمپایی ها را آغشته به پودر بلیچ نمایند.

در روز تفریخ پس از گذراندن مرحله تاریکی ، تخم نوغانها می‌بایست در معرض نور بمدت ۲ الی ۴ ساعت قرار بگیرند تا با این روش ۹۰ تا ۹۵ درصد تخم نوغان ها تفریخ گردند.

برای تغذیه از برگ های مناسب به اندازه ۲ سانتی متر مربع استفاده شده و از اندازه های خیلی کوچک و نازک و بلند خودداری شود و برداشت برگ از روز قبل انجام و آماده شود.

هرگز کرم های جوان را با دست لمس نکرده و حتی الامکان غیر از مواد نظافت بستر از ۲ عدد پر تمیز برای اضافه کردن بستر استفاده گردد.

افزایش سطح بستر (بار کردن جوی کرم ها) می بایست بصورت تدریجی در زمان برگدهی و صبح صورت گرفته ، برگدهی نازک انجام شود، از تراکم بیش از حد کرم ها و یا برگدهی اضافی خودداری گردد.

قبل از خواب ، برگدهی به صورت نازک یا قصدت برگ به طول و عرض یک سانتی متر در خواب اول و ۲ سانتی متر در خواب دوم و سوم صورت پذیرد.

بسترهای پرورشی نباید در معرض نور مستقیم و شدید قرار بگیرد.

به جز در موارد انجام کار مانند برگدهی ، نظافت و یا تمویض بستر از حضور افراد در سالن پرورش جلوگیری شود.

در طول سنین اول و دوم ، حرارت بین ۲۶-۲۷ درجه و رطوبت بین ۸۵-۸۰ درصد و در طول سن سوم حرارت ۲۴-۲۵ درجه و رطوبت ۸۰-۷۵ درصد تأمین گردد.

عملیات برگدهی بین ساعات ۸-۷ ، ۱۳ و ۱۹/۳۰ انجام شود.

۱۲- برای برگدهی صبح و شب برگها را ساعت ۱۸ و برای برگدهی ظهر برگها را ۸ صبح برداشت کنید
۱۳- برگها را در محل خشک و سایه با پوشاندن پارچه مرطوب تازه نگه داشته و مراقب باشید تا برگها بصورت انباشته و گرما زده نشوند.

۱۴- پس از برگدهی بمنظور حفظ رطوبت برگهای خرد شده روی بستر پرورش را با یک تکه کاغذ (ترجیحاً کاغذ پارافینی) تمیز به طور کامل پوشانده و روی کاغذ را بصورت آبپاشی با دست کمی مرطوب نمایید، کاغذهای پوشانده را نیم ساعت قبل از هر برگدهی از روی بستر بردارید.

۱۵- در زمان خواب رطوبت محیط را کاهش داده و برای خشک نگه داشتن بستر پرورشی از پاشیدن پودر آهک شسته (آبدیده) بصورت گرد پاشی استفاده نماید.

۱۶- به منظور ایجاد یکنواختی در پرورش تا زمانی که ۹۵-۹۰ درصد کرمها به خواب نرفته اند برگدهی را بصورت پراکنده ادامه داده و تا زمانی که ۹۵-۹۰ درصد کرمها بیدار نشده اند برگدهی جدید را شروع نکنید.

نکات مهم در پرورش کرم بالغ :

جهت ادامه عملیات پرورش کرم ها پس از خواب سن سوم از محل پرورش کرم جوان به تلیارهای پرورش کرم بالغ منتقل می شوند. علاوه بر نکات ذکر شده موارد زیر نیز می بایست مورد توجه قرار گیرند:

حرارت مناسب برای پرورش کرم بالغ ۲۴-۲۳ درجه سانتی گراد و رطوبت مناسب ۷۵-۷۰ درصد است. در تأمین شرایط فوق می بایست که از نوسانات شدید حرارت در طول روز و شب جلوگیری بعمل آید.

تغذیه در مرحله کرم بالغ با شاخه صورت گرفته و نیازی به قطعه قطعه کردن برگ ها نیست.

برگ های مورد استفاده می بایست که به اندازه کافی رشد کرده و دارای رنگ سبز تیره باشند. استفاده از برگهای خیس ، خاک آلوده ، بیمار و پژمرده ، برگهای سایه و جوانه های بالائی شاخه ها موجب بروز بیماری در کرم پیریشم خواهد شد.

به منظور کاهش رطوبت در محیط پرورش ایجاد تهویه هوا به کمک جریان ملایم باد در تلباری الزامی است. به علت حجم زیاد برگ مصرفی در کرم بالغ ، برگهای برداشت شده می بایست در شرایط خنک و سایه نگهداری شده و در صورت خشک بودن بیش از حد برگ ها با مرطوب کردن برگ ها آنها را تازه نگه داشت ولی برگ مورد مصرف هیچگاه نباید خیس باشد.

از رقت و آمدهای بی مورد به تلبارهای مجاور که احتمال وجود بیماری دارند ، پرهیز گردد.

حتی المقدور برداشت برگ در ساعات خنک روز انجام شده و در صورت تهیه برگ از توستان های دیگر ، مقداری از برگ برای اطمینان از عدم آلودگی به سموم شیمیایی توسط تعداد معدودی از کرم ها مورد آزمایش قرار گیرد.

در روزهای آخر سن پنجم و زمان تنیدن پيله به کاهش رطوبت محیط بوسیله تهویه هوا توجه خاص گردد. در صورت مشاهده کرمهای بیمار، آنها را از بستر پرورش جمع آوری نموده و بایستی به طریق بهداشتی در چاله آهک دفن و یا سوزانده شوند تا از گسترش بیشتر بیماری جلوگیری شود، سپس دستها را با محلول مناسب ضد عفونی نمایید.

در زمان خواب استفاده از پودر آهک کشته را فراموش نکنید.

از تراکم بیش از حد کرمها جلوگیری کرده و برای هر جعبه تخم نوغان (حاوی ۲۰۰۰۰ عدد تخم) حدود ۲۰ متر مربع بستر در نظر بگیرید.

یادآوری : هوای گرم و سالم باید در تمام طول سالن پرورش به طور یکنواخت توزیع شود. سیستم گرمایی باید به نحوی در نظر گرفته شود که با توجه به سیستم تهویه بتواند دمای مناسب را در سالن تأمین نماید.

« ضوابط فنی بهداشتی و مقررات صدور پروانه واحد های پرورش کرم ابریشم

(نوعانداری ، تفریح و تولید تخم نوغان هیبرید) »

الف - محل و موقعیت :

این مراکز باید در محلی استقرار یابند که :

۱. در مسیر مسیلهای شناخته شده و همچنین در مسیر قنات و چشمه های تامین آب شرب نباشد.
۲. در مناطق بادخیز و در مسیر باد های غالب به منظور جلوگیری از انتقال عوامل آلاینده از منابع آلاینده قرار نگیرد.
۳. تحت تاثیر بوهای نامطبوع، دود، گرد و غبار و آلودگی قرار نگیرد.
۴. حتی الامکان به راههای ارتباطی دسترسی داشته باشد.
۵. امکان دسترسی به آب کافی، سالم و بهداشتی وجود داشته باشد.
۶. دسترسی به درختان ثوت به سهولت امکان پذیر باشد.

ب - فواصل :

۱. با کارخانجاتی که دارای کوره های بلند می باشند ، مانند (کارخانجات سیمان ، کچ ، ذوب فلزات ، پتروشیمی و ...) و کارخانجات تولید کننده سموم شیمیایی حداقل ۳۰۰۰ متر و با سایر صنایع آلاینده حداقل ۵۰۰ متر
- تبصره ۱ : با کارخانجات تولید کننده ترکیبات آلومینیمی ۱۰۰۰۰ متر
- تبصره ۲ : چنانچه جهت وزش باد های غالب (کل باد) از سمت تاسیسات پرورش کرم ابریشم به طرف کارخانجات آلاینده باشد رعایت حداقل فاصله ۱۰۰ متر کفایت می نماید .
۲. با واحد های پرورش دام و طیور حداقل ۱۰۰ متر
- تبصره : با واحد های پرورش مرغ لاین حداقل ۵۰۰ متر و اجناد ۲۰۰ متر
۳. با واحد های پرورش انواع آبزیان ضرورتی برای رعایت حاریم بهداشتی نمی باشد .

ج - ظرفیت :

- ظرفیت انواع واحد های پرورش کرم ابریشم (نوعانداری) تفریح و تولید تخم نوغان هیبرید به شرح زیر تعیین می گردد :

۱. واحد های پرورش با حد اکثر ظرفیت ۵ جعبه تخم نوغان
  ۲. واحد های پرورش با حد اقل ظرفیت ۵ جعبه و حداکثر تا ۲۰ جعبه تخم نوغان به همراه توئستن اختصاصی و یا عقد قرارداد خرید برگ توت
  ۳. واحد های پرورش با حد اقل ظرفیت ۲۰ جعبه تخم نوغان به همراه توئستن اختصاصی
  ۴. واحد های مستقل تفریح تخم نوغان حداقل ۵-۴ هزار جعبه تخم نوغان.
  ۵. واحد های وابسته تفریح تخم نوغان حداقل برابر یا ظرفیت پرورش کرم ابریشم
  ۶. واحد های تولید تخم نوغان هیبرید حد اکثر ۱۵۰۰۰ پانزده هزار جعبه در یک دوره.
- تبصره ۱: هر جعبه کرم ابریشم شامل ۲۰۰۰۰ تا ۲۲۰۰۰ عدد تخم نوغان می باشد.
- تبصره ۲: برای واحد های با حداقل ظرفیت ۵ جعبه به بالا علاوه بر صدور شناسنامه پروانه بهداشتی تاسیس بهره برداری صادر می شود.
- تبصره ۳: برای واحد های حداکثر ظرفیت تا ۵ جعبه صرفاً نسبت به صدور شناسنامه، جهت شناسایی واحد ها اقدام می شود.
- یادآوری ۱: برای تغذیه هر یک جعبه تخم نوغان ۸۰۰ کیلو گرم شاخ و برگ درخت توت مورد نیاز می باشد.
- یادآوری ۲: با توجه به نوع توئستن، تابش آفتاب، مقدار کود مصرفی، روش برداشت و غیره میزان محصول توئستن متغیر می باشد و لذا تعداد جعبه هایی را که برای پرورش در نظر می گیریم بستگی به ظرفیت کل توئستن دارد.

چ - زمین :

حداقل مساحت زمین مورد نیاز برای احداث این مراکز دو برابر مساحت زیر بنا در نظر گرفته می شود.

ح - طرح و نقشه :

طرح و نقشه تاسیسات، ساختمانها توسط متقاضی، متناسب با ظرفیت و با رعایت اصول GMP (عملیات صحیح تولید) ، GMP (عملیات صحیح پرورش) و بیوسکیوریتی تهیه و ارائه می شود. طراحی و نحوی ارتباطات سالن ها و ... وسایر ملزومات و تجهیزات مورد استفاده باید بنحوی باشد که باعث انتقال بیماری نگردیده و انجام کارها در شرایط بهداشتی باسانی صورت گیرد و شامل تاسیسات اصلی و جنبی به شرح زیر باشد :

یادآوری: به منظور کاهش هزینه ها حتی لامکان از مصالح محلی موجود در منطقه در صورتی که نکات فنی و بهداشتی مندرج در این دستورالعمل رعایت شود می توان استفاده نمود.

الف - واحد پرورش کرم ابریشم (تولید پيله یا نوغانداری) :

• تأسیسات اصلی :

۱. سالن های پرورش :

جایگاهی است که کرم ابریشم در آن پرورش داده می شود و باید به صورتی طراحی شوند که در شرایط جغرافیایی متفاوت، دما، رطوبت و تهویه مناسب در طول دوره پرورش در آن قابل کنترل باشد. حداقل مساحت در نظر گرفته شده جهت جایگاه (بستر) پرورش کرم ابریشم به شرح زیر محاسبه و تعیین می گردد:

۱- کرم جوان (سن اول ، دوم و سوم)	۵ متر مربع بستر به ازای یک جعبه
۲- کرم بالغ (سن چهارم و پنجم)	۲۰ متر مربع بستر به ازای یک جعبه
۳- پرورش کرم جوان و بالغ در سالن های مجزا	۲۵ متر مربع بستر به ازای یک جعبه
۴- پرورش کرم جوان و بالغ در یک سالن	۲۰ متر مربع بستر به ازای یک جعبه

تبصره: در صورت پرورش کرم ابریشم به صورت طبقاتی در چندین بستر، ارتفاع اولین بستر از کف زمین ۳۰ سانتی متر، فاصله بین طبقات ۵۰ سانتی متر، عرض بستر پرورش ۱/۵ متر و طول متناسب با طول جایگاه پرورش به صورتی که انجام امور نظافت جایگاه و بستر پرورش و ... در شرایط بهداشتی به سهولت قابل انجام باشد.

یادآوری: به طول کلی طول و عرض و ارتفاع سالن ها بسته به آب و هوای مختلف و سیستم پرورش به منظور تأمین تهویه مناسب و جلوگیری از تغییرات شدید حرارتی متفاوت می باشد.

• سالن ها ترجیحاً در حداکثر فاصله نسبت به درب ورودی مزرعه احداث شوند و رعایت ضوابط فنی بهداشتی به شرح زیر در جهت ساخت آن ها الزامی است :

۱. سالن ها و تأسیسات باید بنحوی ساخته شوند که از نفوذ برندگان، چونندگان، حشرات (مورچه و زنبور) به داخل جلوگیری شود.

۲. سطوح داخلی و خارجی باید صاف، بدون خلل و فرج و قابل ضدعفونی باشد.

۳. دیوارها و سقف سالن های پرورش می بایست دارای غایق بندی مناسب جهت جلوگیری از هدر رفتن انرژی باشند.

۴. کف سالن ها باید بتونی و بدون خلل و فرج ، دارای شیب مناسب به سمت کف شوی فاضلاب و قابل شستشو و ضد عفونی کردن باشد.

۵. کف سالن ها و تأسیسات از سطح زمین محوطه بیرونی (به منظور جلوگیری از نفوذ آب و رطوبت و شیب بندی مناسب) حداقل ۴۰ سانتی متر باید بالاتر قرار گیرد و یا با ایجاد تمهیداتی بایستی از نفوذ آب و رطوبت جلوگیری شود.

۲. اتاق پيله رفتن :

محل پيله رفتن ترجیحاً تفکیک شده از سالن پرورش باشد.

۳. سالن و یا اتاق تفريخ :

چنانچه تخم های فعال و زنده نوغان را در حرارت و شرایط محیطی مناسب قرار دهند چنین بطور طبیعی رشد نموده و پس از طی مراحل مختلف جنینی لاروها از تخم خارج می شوند که به این فرآیند تفريخ می گویند.

عملیات تفريخ می تواند در واحدهای تفريخ تخم نوغان به صورت مستقل و یا به صورت توأمان با پرورش کرم ابریشم انجام پذیرد و مساحت سالن / اتاق تفريخ بر حسب تعداد جعبه های تفريخ شده محاسبه می شود.

این اتاقک می تواند جدا از سالن پرورش و یا در قسمتی از اتاق پرورش در مزارع پرورش کرم ابریشم ساخته شود. جنس آن از مصالح مناسب و دما و رطوبت در آن باید قابل کنترل و تنظیم بوده و دارای مشخصات فنی بهداشتی سالن واحدهای تفريخ تخم نوغان مستقل باشد. همچنین حداقل فضای مورد نیاز متناسب با ظرفیت پرورش کرم ابریشم می باشد.

یك‌آوری : واحدهای پرورش کرم ابریشم که دارای تجهیزات و امکانات تفريخ تخم نوغان می باشند، تخم نوغان تولیدی جهت پرورش کرم ابریشم در همان واحد بوده و انتقال مازاد تخم نوغان به سایر واحدهای پرورش کرم ابریشم فقط در صورت انجام مستمر آزمایشات لازم در طول فرآیند پرورش و تفريخ و منفی بودن نتایج تشخیص بیماری های پیرین و پلی هیدرا مجاز می باشد.

تجهیزات مورد نیاز پرورش گرم ابریشم :

ردیف	تجهیزات مورد نیاز	ردیف	تجهیزات مورد نیاز
۱	سینی های پرورش با ابعاد ۱۸۰ × ۹۰ سانتی متر	۹	پارچه توری جهت سم پاشی روی بستر یا گرد پاش دستی
۲	چهار چرخ های انتقال سینی	۱۰	وسایل لازم جهت جمع آوری ضایعات بستر پرورش
۳	سبد های حمل برگ	۱۱	حرارت سنج و رطوبت سنج
۴	کاغذهای سطح بستر پرورش	۱۲	دستکش
۵	خط کش	۱۳	ماسک پزشکی
۶	برمرغ	۱۴	آهک نرم و سرتند شده
۷	کاغذ پاراقینی	۱۵	فرمالین و سموم پافسول و کابینوران
۸	توری های تمیز کردن بستر	۱۶	

ب - واحدهای تفریح تخم نوغان و تولید گرم جوان (به صورت مستقل)

اگر تفریح تخم نوغان به مقدار زیاد مد نظر باشد احداث واحد های مستقل ضرورت می یابد .

• تأسیسات اصلی :

○ سالن تفریح :

فضای مورد نیاز برای تفریح ۵-۴ هزار جعبه یا ورقه تخم نوغان ۱۸۰ متر مکعب در نظر گرفته می شود.

$$۱۸۰ = ۱۵ \text{ طول} \times ۳ \text{ ارتفاع} \times ۴ \text{ عرض}$$

رعایت ضوابط فنی بهداشتی به شرح زیر در جهت ساخت این سالن الزامی است :

۱. سالن تفریح باید از نظر درجه حرارت ، رطوبت ، نور و تهویه قابل کنترل بوده و بر حسب

نیاز مراحل جینی تنظیم شود .

۲. سالن تفریح باید دارای سقف و کف صاف با قابلیت تستشو و ضد عفونی بوده و مجهز به دستگاه تهویه با کارایی لازم و حوضچه تستک ضد عفونی باشد.
۳. دیوار ها و سقف سالن دارای عایق بندی مناسب جهت جلوگیری از هدر رفتن انرژی باشد.
۴. دیوار ها و سقف سالن های بدون خلل و فرج باشند تا از نفوذ حیوانات موذی ، پرندگان آزاد پرواز و حشرات (سوسک ، مگس و زنبور) به داخل سالن جلوگیری بعمل آید .
۵. کف سالن باید بتونی و بدون خلل و فرج ، دارای شیب مناسب به سمت کف شوی فاضلاب و قابل تستشو و ضد عفونی کردن باشند.

تجهیزات مورد نیاز تفریح تخم نوغان؟

ردیف	تجهیزات مورد نیاز	ردیف	تجهیزات مورد نیاز
۱	جمبه تفریح	۶	کاغذ سوراخ دار
۲	قاب تفریح	۷	قیف پخش تخم
۳	حرارت سنج	۸	دستگاه های گرم و سرد کننده
۴	رطوبت سنج	۹	دستگاه تولید رطوبت
۵	کاغذ پارافتی	۱۰	دستگاه نامین روشنایی

ج - واحدهای تولید تخم نوغان هیبرید (F1)

برای تولید تخم نوغان مناسب ، باید از بیله های مرغوب استفاده شود . این بیله ها باید در مراحل تفریح ، پرورش کرم ، نیندن بیله و ... تحت نظارت واحد تولید کننده تخم نوغان قرار داشته و در مراحل مختلف ، نمونه برداری و جهت اطمینان از سلامت کرم آزمایشات لازم انجام شود .

طرح و نقشه :

طرح و نقشه تأسیسات ، ساختمان ها توسط متقاضی ، متناسب با ظرفیت و با رعایت اصول GMP (عملیات صحیح تولید) ، GHP (عملیات صحیح پرورش) و بیوسکیوریتی تهیه و ارائه می شود .

• تأسیسات اصلی:

۱- اتاق نگهداری بیله های مادری

از این اتاق جهت دریافت ، قرنطینه و سورت بیله های دریافتی استفاده می شود.

۲- اتاق آزمایش

این اتاق دارای ارتباط مناسب با اتاق نگهداری پشه های مادری است و از آن جهت انجام آزمایشات لازم استفاده می گردد که در صورت مناسب بودن نتایج آزمایشات ادامه فعالیت های تولید تخم نوغان بلامانع است.

۳- اتاق تشخیص جنسیت

از آنجائیکه لازمه تولید تخم نوغان هیبرید F₁، آمیزش دو نژاد مختلف با یکدیگر می باشد لازم است پيله ها قبل از اینکه به پروانه تبدیل شوند تیغ زده شده و سفیره های نر و ماده از هم تفکیک گردند.

۴- اتاق نگهداری سفیره ها

در این اتاق پيله ها و یا سفیره ها را که نر و ماده جداسازی شده ، بطور یکنواخت بدون اینکه روی هم قرار بگیرند در خوانچه قرار داده و بر روی آن ها ابتدا توری پلاستیکی و سپس کاغذ سوراخدار گذاشته و بر روی پایه های فلزی (ماتتان) در حرارت و رطوبت مناسب برای تبدیل به پروانه نگهداری می نمایند و قبل از تولد پروانه های نر و ماده جمع آوری و تفکیک می شوند.

یادآوری: پروانه های نر معمولاً زودتر از پروانه های ماده متولد می شوند لذا باید با تنظیم زمان های تفریح ، کرمی و سفیرگی دو نژادی که باید با هم آمیزش داده شوند شرایط خروج همزمان پروانه های نر و ماده را فراهم نمود تا امکان جفتگیری مناسب دو نژاد فراهم شود و یا چنانچه پروانه های ماده آماده جفتگیری نباشند، پروانه های نر جمع آوری شده در خوانچه سوراخدار ریخته و در سردخانه ۷-۵ درجه سانتیگراد نگهداری نمود.

۵- اتاق جفتگیری پروانه ها

از این اتاق برای جفتگیری پروانه های نر و ماده (حدود ۱۰۰ نر و ۹۰ ماده) از دو نژادی را که باید با هم آمیزش دهند استفاده می نمایند. پروانه ها را کنار هم، روی خوانچه قرار می دهند. پس از یک ساعت پروانه های نر و ماده سرگردان را به خوانچه دیگر منتقل و پروانه های جفت گیری شده را ردیف می نمایند. و پس از طی زمان جفت گیری حداقل ۲ و حداکثر ۳ ساعت پروانه های نر و ماده را از هم جدا می نمایند.

یادآوری: درجه حرارت مناسب برای جفتگیری ۲۴ درجه سانتیگراد و رطوبت مناسب ۷۰ درصد می باشد.

۶- اتاق تخم ریزی پروانه ها

پروانه ماده پس جفتگیری و جداسازی از پروانه نر و قه‌رز گرفتن روی کاغذهای مخصوص تخم ریزی (آغشته به چسب نشاسته) به این اتاق منتقل و پس از تخم ریزی که معمولاً پس از ساعت ۲۴ ساعت ۹۹ درصد پروانه ها تخم ریزی می نمایند مشخصات کامل شامل: شماره ردیف، نوع تخم مرغ نوغان، نژاد و تاریخ بر روی کاغذ تخم ریزی نوشته می شوند.

۷- اتاق خشک کن پروانه های ماده

پس از ۴۸ ساعت از تخم ریزی وقتی که رنگ تخم نوغان ها از زردی به رنگ قهوه ای کم رنگ برگردد پروانه ها از روی تخم نوغان ها جمع آوری، در پاکت قرار داده و مشخصات نوشته شده بر روی تخم نوغان عیناً روی پاکت پروانه نوشته و مجدداً مورد آزمایش قرار می گیرد و یا پروانه ها را جهت جلوگیری از پوسیدگی و فساد آنها به این اتاق منتقل و در حرارت ۶۰ تا ۷۰ سانتیگراد خشک سپس مورد آزمایش قرار می دهند.

یادآوری: پس از انجام آزمایش روی اجساد پروانه های ماده، تخم آندسته از پروانه هایی که آلوده به بیماری پیرین باشند باید جمع آوری و معدوم نمود.

۸- اتاق نگهداری کاغذهای حاوی تخم نوغان

از این اتاق جهت نگهداری کاغذهای تخم نوغان در حرارت ۲۵ درجه سانتیگراد و رطوبت ۷۰ درصد تا پائیز استفاده می شود که در این مدت هر روز یکساعت هوای اتاق را بدون اینکه نور مستقیم ببیند تهویه می نمایند. در پائیز درجه حرارت اتاق نگهداری تخم نوغان را با درجه حرارت هوای آزاد تنظیم می نمایند تا درجه حرارت به ۱۰ الی ۱۵ درجه برسد سپس کاغذهای محتوی تخم نوغان را جهت شستشو به اتاق شستشو و بوجاری منتقل می نمایند.

۹- اتاق شستشو و بوجاری تخم نوغان

از این اتاق جهت شستشو، جداسازی تخم نوغان سالم، خشک کردن و جعبه گذاری آنها استفاده می شود.

۱۰- سردخانه

پس از جمیع گذاری تخم نوغان را که در هر جهت باید حداقل ۲۰۰۰۰ تخم نوغان سالم وجود داشته باشد در سردخانه نگهداری می نمایند. جهت این واحد ها دو سردخانه مستقل که در صورت لزوم کار افتادن یکی از دیگری بتوان استفاده نمود مورد نیاز می باشد.

یادآوری ۱: جمیع های حاوی تخم نوغان را در سردخانه ۵ درجه سانتیگراد به مدت ۵۵ الی ۶۰ روز و پس از آن در دمای ۲/۵ درجه سانتیگراد به مدت ۵۰ الی ۶۰ روز دیگر می توان نگهداری نمود.

یادآوری ۲: برای یکنواخت نمودن نطفه و نگهداری تخم ها تا زمان فروش ۷-۵ روز درجه حرارت نگهداری تخم نوغان ها را به ۱۰ الی ۱۲ درجه سانتیگراد افزایش و سپس مجدداً به ۱ الی ۲/۵ درجه کاهش می دهند.

۱۱- اتاق تفریح

در صورتی که این واحدها امکانات لازم را مطابق این دستورالعمل برای تفریح تخم نوغان داشته باشند می توانند نسبت به تفریح و سپس فروش لاروهای جوان تفریح شده اقدام نمایند.

وسایل و تجهیزات مورد نیاز واحدهای تولید تخم نوغان

ردیف	نام وسیله	اندازه (سانتی متر)	تعداد و متر
۱	سینی چوبی (خوانچه) برای بیله و تخم نوغان	۹۰ × ۵۵ × ۴/۵	۱ عدد برای ۱ تا ۱/۵ کیلو
۲	خوانچه سوراخدار برای نگهداری پروانه	۶۰ × ۳۰ × ۵	۴ عدد برای ۱ تا ۱/۵ کیلو بیله
۳	موتان (محل قرار دادن خوانچه) قفس	—	برای هر ۳۶ خوانچه ۱ دستگاه
۴	چهار پایه	۸۰ × ۵۰	برای هر ۵۰ کیلو بیله ۱ دستگاه
۵	نوری پلاستیکی با چشمه های ۳/۵ در ۳/۵ سانتی متر	۹۰ × ۵۵	برای هر ۱ کیلو بیله ۱ عدد
۶	چاقو یا تیغ برای برش بیله	—	برای هر ۱۰۰ کیلو بیله ۱ عدد
۷	سبد پلاستیکی	—	برای هر ۵۰ کیلو بیله ۱ عدد
۸	کاغذ سوراخدار با سوراخ هایی به قطر ۲ سانتی متر	۹۰ × ۵۵	برای هر کیلو بیله ۲ برگ
۹	کاغذ کار برای کف خوانچه	۹۰ × ۵۵	برای هر کیلو بیله ۲ برگ
۱۰	کاغذ تخم ریزی پروانه ماده (آغشته به چسب نشاسته)	۱۰۰ × ۶۵	برای هر ۱/۵ کیلو بیله ۱ عدد
۱۱	دماسنج، تشک های ضد عفونی دست، حوله، دمپایی، سطل زباله، تی و جارو، ماسک	—	به تعداد مورد لزوم و بنا به ضرورت

تأسیسات جانبی :

۱- ساختمان اداری و کارگری :

ساختمان اداری و کارگری باید در مبادی ورودی به محوطه به صورتی احداث شوند که از قسمت پرورشی بطور فیزیکی مجزا باشند.

تبصره : از آنجائیکه واحدهای پرورش کرم نوغان با ظرفیت زیر ۵ جعبه به صورت سنتی مدیریت می‌شوند احداث ساختمان اداری و کارگری الزامی نمی‌باشد.

۲- رختکن ، سرویس های بهداشتی :

احداث رختکن و سرویس های بهداشتی در مبادی ورودی به محوطه واحد ضروری است.
رختکن بایستی دارای امکانات قرنطینه ای شامل دوش ، کمد ، لباس کار ، چکمه ، ماسک و کلاه جهت ورود کارگران و بازدیدکنندگان باشند.

تبصره : در واحدهای پرورش سنتی تخم نوغان در نظر گرفتن قسمتی از سالن پرورش به عنوان جایگاه تعویض لباس کافی است و احداث سرویس بهداشتی اختصاصی لزومی ندارد.

۳- حوضچه های ضد عفونی :

وجود حوضچه های ضد عفونی در مبادی ورودی مجموعه و در مبادی ورودی سالنها نیز الزامی است امکانات ضد عفونی دست (آب و صابون یا مواد آنتی سبتیک) در مبادی ورودی سالن ها فراهم باشد.
تبصره : استفاده از تشتک های حاوی مواد ضد عفونی جهت ضد عفونی چکمه ها نیز بلامانع است.

۴- انبار لوازم :

در این انبار وسایل و لوازم مصرفی نگهداری می شود.
یادآوری ۱ : در واحدهای پرورش کرم ابریشم توصیه می شود انبار به نحوی احداث شود که با اتاق برگ خردکنی ارتباط مستقیم داشته باشد.
یادآوری ۲ : مواد ضد عفونی کننده را می توان در کمدهای اختصاصی که در انبار استقرار می یابند، نگهداری نمود.

۵- انبار نگهداری برگ (برگخانه) و اتاق برگ خردگنی :

در این انبار برگ درخت توت جهت خوراک کرم ابریشم نگهداری می شود و مساحت آن باید به میزانی محاسبه شود که علاوه بر جایگاه لازم برای نگهداری برگ به مقدار حداقل دو نوبت غذادهی، فضای لازم برای عملیات خرد کردن برگ نیز فراهم باشد. حداقل یک هشتم مساحت سالن پرورش مناسب می باشد.

۶- سیستم تأمین حرارت، برودت و رطوبت مورد نیاز :

برای تأمین حرارت، برودت و رطوبت نیاز به تأسیسات فنی می باشد با استفاده از این تأسیسات باید بتوان به صورت دستی یا اتومات رطوبت، حرارت و برودت مورد نیاز را تأمین و کنترل و هوای گرم و سالم را در تمام طول سالن به طور یکنواخت توزیع نمود. همچنین جهت تهیه سریع نیاز به دستگاه های مکش می باشد.

یادآوری : در واحدهای پرورش سستی کرم ابریشم با توجه به کم بودن حجم سالن پرورش (تلبار) می توان برای تولید گرما از وسایل گرم کننده معمولی و برای ایجاد رطوبت با قرار دادن ظرف آب روی یخخاری رطوبت لازم را تأمین نمود.

۷- منبع آب:

واحد می بایست دارای آب آشامیدنی و یا در صورت لزوم منبع ذخیره آب بهداشتی با ظرفیت مناسب باشد.

۸- موتور برق اضطراری (موتورخانه) :

واحد باید دارای شبکه برق رسانی مناسب جهت روشنایی کافی برای سالن ها و سایر تأسیسات باشد. ضمناً موتور برق اضطراری متناسب با ظرفیت واحد در واحدهایی که از شبکه برق سراسری استفاده می کنند نیز ضروری است.

تجربه : موتور برق اضطراری برای واحدهای پرورش کرم ابریشم الزامی نمی باشد.

۹- سیستم جمع آوری و هدایت فاضلاب :

- * چاه فاضلاب بایستی فاصله لازم از منابع آب و شبکه آبرسانی را داشته باشند.
- * چاه فاضلاب باید در خارج از سالنها و در مکانهایی که شیب دار است در پایینترین سطح شیب ایجاد گردد.
- * سیستم زهکشی و جمع آوری فاضلاب باید سر پوشیده و با شیب مناسب به سمت چاپ فاضلاب یا سپتیک هدایت شود

۱۰- پارکینگ :

در صورت ایجاد پارکینگ، جایگاه آن باید در فاصله مناسب از تأسیسات محوطه در نظر گرفته شود.

۱۱- محوطه سازی :

۱-۱۱ حصارکشی :

محصور بودن واحد به منظور جلوگیری از ورود حیوانات و افراد متفرقه با نصب علائم اخطار دهنده و تعیین منطقه ممنوعه در واحدهای مستقل تفریح و تولید تخم نوغان الزامی می باشد.

۲-۱۱ خیابان سازی :

در داخل محوطه در واحدهای مستقل تفریح و تولید تخم نوغان کلیه مسیرهای تردد جهت دسترسی خودروها و کارکنان به تأسیسات، خیابان سازی و کف آن نیز قابل شستشو و ضدعفونی و دارای پوشش غیرقابل نفوذ از قبیل بتن، آسفالت و ... باشد.

«مقررات صدور پروانه تاسیس / بهره برداری واحدهای پرورش گرم آبزی»

یادآوری : صدور پروانه تاسیس کارگاه تولید تخم نوغان پس از تأیید کمیسیون صدور پروانه استان و موافقت کمیسیون مرکزی صدور پروانه امکان پذیر است.

الف- مدارک مورد نیاز جهت صدور پروانه تاسیس :

کلیه متقاضیان دریافت پروانه تاسیس باید تقاضای خود را مبنی بر دریافت پروانه را کتباً به کمیسیون صدور پروانه استان ارائه و به ثبت برسانند.

۲- ارائه مدارک مربوط به مالکیت زمین تأسیسات مطابق ضوابط مندرج در کتاب نظام دامداری

تبصره ۱ : در صورتی زمین محل احداث تأسیسات، متعلق به چند نفر باشد به شرطی پروانه به نام یکی از مالکین صادر می گردد که وکالتنامه رسمی غیر قابل عزل، حداقل بمدت ۵ سال (فرم شماره ۴ کتاب نظام دامداری) از سایر مالکین مبنی بر اجازه ایجاد تأسیسات و دریافت پروانه مربوط به نام خود ارائه نماید.

تبصره ۲ : صدور پروانه برای مراکز متعلق به دولت و یا دستگاه های وابسته به دولت با ارائه گواهی از بالاترین مقام آن دستگاه مبنی بر تأیید مالکیت بلامانع است.

در هر صورت در هر یک از موارد فوق چنانچه بعد از صدور پروانه مورد عدم صحت مالکیت یا تصرف طبق مدارک رسمی به اثبات رسید پروانه مذکور فوراً لغو و خسارتهای وارده ناشی از آن به عهده متقاضی خواهد بود.

۳- در صورتیکه متقاضی شرکت یا شخصیت حقوقی باشد ارائه اساسنامه شرکت و روزنامه رسمی ضرورت دارد.

۴- سایر مدارک مورد نیاز :

۴-۱- تعهد نامه رسمی مالک بر اساس فرم مندرج در کتاب نظام دماذاری

۴-۲- موافقت مراجع ذیربط در خصوص تامین آب و برق

۴-۳- کروکی و آدرس دقیق محل تاسیسات

۴-۴- نقشه های کلی و تفکیکی تاسیسات و تجهیزات واحد برابر اصول فنی بهداشتی

۴-۵- فرم ۷ (بازدید از زمین برای صدور یا تمدید پروانه تاسیس) تکمیل شده توسط کارشناسان اداره کل دامپزشکی و امور دام استان (پیوست ۲)

ب- مدارک مورد نیاز جهت صدور پروانه بهره برداری :

متقاضیانی که برابر ضوابط نسبت به تاسیس واحد بر اساس شرایط مندرج در این دستورالعمل اقدام کرده باشند با تکمیل و ارائه مدارک زیر پروانه بهره برداری دریافت خواهند نمود :

۱. فرم درخواست : کلیه متقاضیان باید تقاضای خود را کتباً به کمیسیون صدور پروانه استان ارائه و به ثبت برسانند.

۲. ارائه اصل پروانه تاسیس صادره

۳. ارائه اصل مدارک مالکیت مطابق ضوابط مندرج در این دستورالعمل

۴. ارائه نتایج آب مصرفی که باید مطابق ضوابط اعلام شده از سوی سازمان دامپزشکی کشور باشد.

۵. ارائه کارت بهداشتی معتبر کلیه کارگران شاغل

۶. ارائه نقشه های کلی و تفکیکی تاسیسات (تائید شده توسط کارشناسان اداره کل دامپزشکی و امور دام استان

۷. تکمیل فرم بازدید از واحد برای صدور و یا تمدید پروانه بهره برداری (پیوست ۴)

ج - ضوابط صدور پروانه بهره برداری واحد های موجود

رعایت کلیه ضوابط فنی بهداشتی و شرایط و ضوابط بهداشتی تاسیسات موضوع این دستورالعمل در

خصوص واحد های موجود نیز لازم الاجرا است .

امیر

مهره

۲۲